

## **ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕБУВАННЯ У ВІДРЯДЖЕННІ ПРОТЯГОМ ОДНІЄЇ ДОБИ**

**Волошина О.В.,  
науковий співробітник ННЦ «Інститут аграрної економіки»**

Досить часто працівники повинні виконувати завдання, що пов'язані з основною діяльністю підприємства чи організації, поза місцем своєї постійної роботи. Нагадаємо, що такі поїздки за розпорядженням керівника до інших населених пунктів на визначений строк згідно пункту 1 розділу I Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. №59 [1], визнаються службовими відрядженнями. Зауважимо, що Інструкція №59 не обов'язкова для виконання роботодавцями, які не фінансуються з бюджету, проте нею можна користуватись як рекомендацією, оскільки іншого нормативного документа про відрядження немає.

Ще донедавна для компенсації добових було достатньо наказу про відрядження. Та з 01.04.2023 р. запрацювали підзвітні зміни, що пов'язані з Законом України від 12.01.2023 р. №2888-IX [2]. Наразі фактична кількість днів перебування у відрядженні визначається згідно з наказом про відрядження за наявності одного чи декількох документальних доказів перебування особи у відрядженні (проїзних документів, рахунків на проживання, відміток прикордонних служб про перетин кордону, будь-яких інших документів, які підтверджують фактичне перебування працівника у відрядженні) (пп. 170.9.1 Податкового кодексу України) [3]. У цьому ж підпункті була та надалі залишається норма, що до оподатковуваного доходу платника податку не включаються будь-які витрати на відрядження за наявності документів, які підтверджують зв'язок такого відрядження з господарською діяльністю роботодавця (протокол про наміри, укладений контракт чи договір, акт виконаних робіт, документи про участь у переговорах та інших заходах).

Запрошення сторони, що приймає, недостатньо, оскільки не факт, що підприємство на це запрошення відгукнулось.

Для водія, який на вантажному автомобілі перевозить продукцію чи товар до іншого міста, підтвердження перебування у відрядженні може бути товарно-транспортна накладна. В ній обов'язково зазначають автомобіль, водія, населений пункт, дані про приймання-передачу вантажу (підписи та прізвища уповноважених осіб відправника та одержувача).

Подорожній лист не зможе підтвердити перебування працівника у відрядженні, оскільки на ньому відсутні будь-які відмітки сторони, що приймає.

Але що ж робити, коли відрядження на один день і працівник не проживав й не користувався транспортом за місцем відрядження? Чи можна використовувати посвідчення про відрядження, щоб добові не ставали додатковим благом працівнику?

Щодо застосування посвідчення про відрядження, то жоден нормативний акт не передбачає його використання, та й форму його давно скасували. Звісно, за потреби можна розробити власну форму посвідчення про відрядження з усіма обов'язковими реквізитами та запровадити її окремим наказом. Окрім того, роль посвідчення про відрядження може виконати копія наказу про відрядження із позначками на ній «прибув» та «вибув». Проте не слід забувати, що печатки не є обов'язковими до застосування, а власноруч розроблене посвідчення про відрядження може бути додатковим, але не єдиним документом. Деякі консультанти вважають, що маючи на руках лише посвідчення про відрядження, підприємство не матиме підстав оплачувати добові працівнику. Оновлений Податковий кодекс вимагає наявності доказів перебування у відрядженні – це транспортні квитки, готельні рахунки тощо. Державна податкова служба України у своїй індивідуальній податковій консультації від 27.06.2023 р. № 1503/ІПК/99-00-24-03-06 [4] взагалі для вирішення даного питання радить звернутись до Міністерства фінансів

України, як центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування й реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку.

Слід пам'ятати, що ПКУ визначає порядок оподаткування коштів, виданих на відрядження, а не сам склад витрат на відрядження чи їх порядок врахування в складі витрат в бухгалтерському обліку. Роботодавці можуть відшкодувати працівнику всі понесені витрати на відрядження і визнати їх в бухгалтерському обліку на підставі лише одного наказу, але ці суми доведеться оподаткувати податком на доходи фізичних осіб.

Описана проблема досить актуальна для багатьох платників податків. Вона потребує не лише її озвучення, але й професійного вирішення. Доцільним є формування відповідними органами чітких роз'яснень щодо визначення первинних документів, які підтверджують фактичне перебування особи у відрядженні протягом однієї доби на власному транспорті.

### **Список використаних джерел**

1. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59. Дата оновлення: 12.05.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98> (дата звернення: 09.10.2023).
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо платіжних послуг: Закон України від 12.01.2023 р. №2888-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-20> (дата звернення 09.10.2023).
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення: 03.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 09.10.2023).
4. Індивідуальна податкова консультація Державної податкової служби України від 27.06.2023 р. № 1503/ППК/99-00-24-03-06 URL: <https://online.dtki.ua/2023/28/74344>.